

N:o 80.

Af herr **C. J. Ödman**, om rätt att i vissa fall utöfva rösträtt vid riksdagsmannaval genom valsedels insändande till valförrättaren.

Med anledning af det under förliden Riksdag antagna och nu i grundlagsenlig ordning hvilande förslaget om allmän politisk rösträtt, samt det understöd, som af 1906 års Riksdag ägnades min då framlagda motion om möjlighet för sjömän och storsjöfiskare m. fl. deras vederlikar, som af sitt yrke eller tjänst äro förhindrade att personligt inställa sig vid riksdagsmannaval, att skriftligen insända sina röster till valförrättaren, tager jag mig friheten att förnya min till 1903 och 1906 års Riksdagar väckta motion i detta syfte.

Konstitutionsutskottet, hvartill denna motion varit öfverlämnad, har visserligen båda gångerna afstyrkt motionen, men synnerligast senaste gången — efter en mycket välvillig motivering, hvaruti det bland annat heter:

»Ehuru väl den i omförmälda paragraf af riksdagsordningen uttalade grundsats, att politisk rösträtt ej må utöfvas af annan valberättigad än den, som vid valtillfället personligen sig inställer, bör såsom allmän regel upprätthållas, vill utskottet dock icke bestrida, att det ur billighetssynpunkt kan vara önskvärdt, att åt vissa klasser af valberättigade, hvilka genom sitt yrke eller tjänst i regel äro förhindrade att vid riksdagsmannaval iakttaga personlig inställelse, beredas tillfälle att afgifva sin röst medelst valsedelns insändande till valförrättaren —» etc.;

och trenne ledamöter af utskottet, nämligen herrar Kvarnzelius, *Bih. till Riksd. Prot. 1908. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 28 Häft. (N:is 80—83.)* 1

Beckman och Centerwall, hade yrkat bifall till motionens syfte med följande reservation:

»att Riksdagen med anledning af herr Ödmans motion n:o 135, ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta utreda frågan om och i hvilken utsträckning möjlighet må kunna beredas sådana röstberättigade, som vid valtillfället vistas utomlands eller inom riket, men af sin tjänst eller annan giltig orsak äro förhindrade att vid valet sig inställa, att skriftligen få insända sina röster till valförrättaren samt därefter för Riksdagen framlägga resultatet af denna utredning jämte det förslag, hvartill densamma kan gifva anledning».

Vid behandlingen af denna fråga inom Riksdagen afslog Första Kammaren förslaget i enlighet med utskottsmajoritetens hemställan. Men i Andra Kammaren bifölls förslaget med antagandet af ofvanstående reservation, med 112 röster mot 86, som afgafs för utskottets förslag.

Af det här anförda framgår, att förslaget ifråga vinner allt mer och mer terräng — och sedan frågan om allmän rösträtt antogs hvilande vid förra årets Riksdag, så kan Riksdagen icke billigtvis längre ställa sig afvisande mot detta rättvisa kraf. Ty det kan icke vara rättvist, att utestänga många tusende oförvitliga medborgare från utöfvandet af sin politiska rösträtt endast därför, att de af sin tjänst eller yrke — i näringarnas eller rikets tjänst — äro förhindrade att infinna sig vid valurnan. Konstitutionsutskottet har ju också i ofvan citerade utdrag ur dess senaste betänkande i denna fråga vid 1906 års Riksdag uttalat, att utskottet icke bestrider, att det ur billighetssynpunkt kan vara önskvärdt att biträda förslaget i motionens syfte, men synes frukta för att, i händelse af bifall till förslaget, det såväl skulle förorsaka betydande svårigheter vid valen som äfven leda till ett ökad antal besvär öfver val. Mig synes dock, att om man erkänner ett förslag såsom rättvist, man icke med skäl bör afslå detsamma därför, att det möjligen framdeles kan medföra några mindre svårigheter vid valen. Skulle man utgå ifrån sådan synpunkt, så skulle man sannerligen aldrig vågat sig på att antaga lagen om proportionella val. Uppfinningsförmågan i lagstiftningsväg är säkerligen ännu icke så uttömd, att man skall nödgas afslå ett erkänt rättvist förslag därför, att man icke tror sig om att i lagstiftningen kunna förekomma några mindre betänkligheter vid dess införande.

På grund af hvad sålunda anförts, hemställer undertecknad vördsamt,

att Riksdagen måtte:
antingen bifalla min vid 1906 års Riksdag väckta motion n:o 135, till hvilken hänvisas,
eller bifalla en skrifvelse till Kungl. Maj:t i enlighet med ofvan åberopade reservation:
»att Riksdagen i anledning af ifrågavarande motion ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta utreda frågan om och i hvilken utsträckning möjlighet må kunna beredas sådana röstberättigade, som vid tillfället vistas utomlands eller inom Riket, men af sin tjänst eller annan giltig orsak äro förhindrade att vid valet sig inställa, att skriftligen få insända sina röster till valförrättaren samt därefter för Riksdagen framlägga resultatet af denna utredning jämte det förslag, hvartill densamma kan gifva anledning.»

Och anhåller jag om remiss till konstitutionsutskottet, som behagade vid förslagens pröfning vidtaga den ändring i formuleringen, som möjligen må finnas lämplig.

Stockholm den 22 januari 1908.

Carl J. Ödman.

I motionen instämmer

Dan. Broström.
